

тиркеме

Кыргыз Республикасынын Билим
берүү жана илим министрлигинин
№ _____ буйругуна

« ____ » _____ 2021 ж.

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ
МИНИСТРЛИГИ**

ЖОГОРКУ КЕСИПТИК БИЛИМ БЕРҮҮНҮН МАМЛЕКЕТТИК СТАНДАРТЫ

Багыты: 550300 ФИЛОЛОГИЯЛЫК БИЛИМ БЕРҮҮ
Квалификациясы: Магистр

БИШКЕК 2021

1. ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

1.1. Жогорку кесиптик билим берүүнүн **550300 – Филологиялык билим берүү** багыты боюнча Мамлекеттик стандарты, Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндөгү» мыйзамына жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан бекитилген билим берүү жөнүндө аныктаган тартиптерге, ченем - укуктук актыларга ылайык, Кыргыз Республикасынын билим берүү жаатындагы жооптуу мамлекеттик органы тарабынан иштелип чыкты.

Бул Мамлекеттик стандарт бакалаврларды даярдоо боюнча жогорку кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруучу баардык ЖОЖдорго менчиктин формасына, кайсы ведомостного таандык экендигине карабастан, сөзсүз аткарууга милдетүү болуп эсептелет.

1.2. Терминдер, аныктамалар, белгилөөлөр, кыскартуулар.

Бул жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартында терминдер жана аныктамалар Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” мыйзамына жана мыйзамда белгиленген тартипте күчүнө кирген жогорку кесиптик билим берүү чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасы тарабынан кабыл алынган эл аралык келишимдерге ылайык колдонулат:

негизги билим берүү программасы - максаттарды, күтүлүүчү натыйжаларды, даярдоонун тийиштүү багыты боюнча билим берүү жараянын ишке ашыруунун мазмунун жана уюштурулушун регламенттөөчү окуу-усулдук документтердин жыйындысы;

даярдоонун багыты - ар түрдүү профилдеги, фундаменталдуу даярдоонун жалпылыгы негизиндеги интеграцияланган жогорку кесиптик билимдүү кадрларды (адистерди, бакалаврларды жана магистрлерди) даярдоо үчүн билим берүү программаларынын жыйындысы;

профиль - негизги билим берүү программасынын кесиптик иштин белгилүү бир түрүнө жана (же) объектисине багытталышы;

компетенция - окуучуга билим берүүгө даярдоо үчүн анын белгилүү бир чөйрөдө эффективдүү иштөөсүнө зарыл болгон мурдатан коюлган социалдык талап (норма);

бакалавр - магистратурага кирүүгө жана кесиптик ишти жүзөгө ашырууга укук берген жогорку кесиптик билимдин квалификация деңгээли

магистр - аспирантурага жана (же) негизги докторантурага (PhD / профили боюнча) окууга кабыл алуу жана кесиптик ишти жүзөгө ашырууга укук берген жогорку кесиптик билимдин квалификация деңгээли;

кредит - бул негизги кесиптик билим берүү программасынын эмгек сыйымдуулугунун шарттуу көрсөткүчү;

окутуунун натыйжалары - негизги билим берүү программасы модулу боюнча окуунун натыйжасында ээ болгон компетенциялар.

тегиздөөчү курстар - тиешелүү багытта (адистикте) негизги билимге ээ болбогон студенттердин өздөштүргөн дисциплиналары, окуунун биринчи жылы ичинде магистрлерди багыт боюнча даярдоо боюнча базалык билим берүү программасын өздөштүрүү үчүн зарыл болгон негизги кесиптик билимге жана компетенцияларга ээ болуу.

жалпы илимий компетенттүүлүктөр - бул кесиптик иштин бардык түрлөрүнө (же көпчүлүгүнө) мүнөздүү мүнөздөмөлөр: үйрөнүү, анализдөө жана синтездөө ж.б.у.с.;

инструменталдык компетенттүүлүктөр - таанып билүү жөндөмдөрүн, идеяларды жана ойлорду түшүнүү жана колдонуу жөндөмүн камтыйт; методикалык жөндөмдүүлүктөр, айлана-чөйрөнү түшүнүү жана башкаруу, убакытты уюштуруу, билим алуу, чечимдерди кабыл алуу жана көйгөйлөрдү чечүү стратегияларын түзүү; технологиялык көндүмдөр, технологияларды колдонууга байланыштуу көндүмдөр, компьютерде иштөө жана маалыматты башкаруу көндүмдөрү; тилдик көндүмдөр, коммуникативдик компетенциялар;

социалдык-жеке жана жалпы маданий компетенттүүлүктөр - сезимдерди жана

мамилелерди билдирүү жөндөмү, сынчыл ой жүгүртүү жана өзүн-өзү сындоо жөндөмү, ошондой эле социалдык өз ара аракеттенүү жана кызматташуу процесстерине байланыштуу социалдык көндүмдөр, иштөө жөндөмдүүлүгү менен байланышкан жеке жөндөмдөр социалдык жана этикалык милдеттенмелерди алуу;

кесиптик стандарт - бул кесиптик иштин белгилүү бир түрүнүн алкагында, анын мазмунуна жана сапатына карата талаптарды аныктаган жана кызматкердин өз ордун ээлеши үчүн ал квалификациясынын сапаттык деңгээлин сүрөттөгөн негизги документ. ишинин түрүнө карабастан, ар кандай уюмдун персоналы.

1.3. Кыскартуулар жана белгилер.

Бул мамлекеттик билим берүү стандартында Жогорку кесиптик билим берүүчү **550300 Филологиялык билим берүү** багытында төмөнкү кыскартуулар колдонулат:

МББС - Мамлекеттик билим берүү стандарты;

ЖКББ - жогорку кесиптик билим берүү;

НББП - негизги билим берүү программасы;

ОУБ - окуу-усулдук бирикме;

ЖИК - жалпы илимий компетенциялар;

АК - аспаптык компетенциялар;

СЖЖМК - социалдык-жеке жана жалпы маданий компетенциялар.

КК - кесиптик компетенциялар;

2. КОЛДОНУУ ТАРМАГЫ

2.1. Жогорку кесиптик билим берүүнүн ушул Мамлекеттик билим берүү стандарты магистранттарды даярдоо **550300 Филологиялык билим берүү** багыты боюнча негизги билим берүү программаларын ишке ашыруудагы милдеттүү ченемдердин, эрежелердин жана талаптардын жыйындысы жана **550300 Филологиялык билим берүү** багыты боюнча уюштуруучулук-усулдук документтерди иштеп чыгуу, лицензиясы же Кыргыз Республикасынын аймагындагы бардык жогорку кесиптик билим берүүчү мекемелеринин (мындан ары - ЖОЖдор), алардын формаларына карабастан жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программаларын өздөштүрүү сапатын баалоо үчүн негиз болуп эсептелет.

2.2. Бул мамлекеттик билим берүү стандартынын **550300 Филологиялык билим берүү** багыты боюнча негизги пайдалануучулар төмөнкүлөр болуп саналат:

- ЖОЖдордун администрациясы жана илимий-педагогикалык курамы (профессордук-окутуучулук курам, илимий кызматкерлер), өздөрүнүн ЖОЖдорундагы ошол багыт жана даярдоонун деңгээли боюнча илимдин, техниканын жана социалдык чөйрөнүн жетишкендиктерин эсепке алып, негизги кесиптик билим берүү программаларын иштеп чыгуу, натыйжалуу ишке киргизүү жана жаңылоо үчүн жооптуу;

- ЖОЖдо даярдоонун белгиленген багытындагы негизги билим берүү программасын өздөштүрүү боюнча өзүнүн билим алуусун натыйжалуу ишке ашыруу үчүн студенттер жооптуу;

- тийиштүү кесиптик иш чөйрөсүндөгү адистердин жана иш берүүчүлөрдүн бирикмелери;

- билим берүү чөйрөсүндөгү аткаруу бийлигинин борбордук мамлекеттик органынын тапшыруусу боюнча негизги билим берүү программаларын иштеп чыгууну камсыз кылуучу окуу-усулдук бирикмелер жана кеңештер;

- жогорку кесиптик билим берүүнү каржылоону камсыз кылуучу аткаруу бийлигинин мамлекеттик органдары;

- жогорку кесиптик билим берүү тутумундагы мыйзамдардын сакталышына контролду камсыз кылган ыйгарым укуктуу мамлекеттик аткаруу органдары;

- жогорку кесиптик билим берүү жаатындагы билим берүү программаларын жана уюмдарын аккредитациялоочу аккредитациялоо агенттиктери.

2.3. Абитуриенттердин даярдыгынын деңгээлине талаптар

2.3.1. Магистрдик квалификацияны ыйгаруу менен жогорку кесиптик билим алууга талапкер абитуриенттин билим деңгээли - тиешелүү тармак боюнча бакалавр квалификациясы бар жогорку кесиптик билим же чектеш адистик боюнча адис квалификациясын берүү менен жогорку кесиптик билим.

2.3.2. Арыз тиешелүү багытта "бакалавр" квалификациясын ыйгаруу менен жогорку кесиптик билим жөнүндө же чектеш адистик боюнча "адис" квалификациясын ыйгаруу менен жогорку кесиптик билим жөнүндө мамлекеттик таанылган документке ээ болушу керек. Байланыштуу багыттардын жана адистиктердин тизмеси ОУБ тарабынан белгиленет.

3. ДАЯРДОО БАКЫТТАРЫНЫН ЖАЛПЫ МҮНӨЗӨДӨМӨСҮ

3.1. Кыргыз Республикасында **550300 Филологиялык билим берүү** багытынын магистрлерин даярдоо үчүн төмөнкүлөр ишке ашырылат:

- бакалаврларды даярдоо боюнча ЖКББ НББП;
- магистрлерди даярдоо боюнча *ЖКББ НББП*.

Бакалаврларды даярдоодо ЖКББ НББПны толугу менен өздөштүргөн жана белгиленген тартипте мамлекеттик жыйынтык аттестациясын ийгиликтүү аяктаган ЖОЖдун бүтүрүүчүлөрүнө "бакалавр" квалификациясын ыйгаруу менен жогорку билими тууралуу диплом берилет.

Магистрлерди даярдоодо ЖКББ НББПны толугу менен өздөштүргөн жана белгиленген тартипте мамлекеттик жыйынтык аттестациясын ийгиликтүү аяктаган ЖОЖдордун бүтүрүүчүлөрүнө "магистр" квалификациясын ыйгаруу менен жогорку билими тууралуу диплом берилет.

3.2. Күндүзгү билим берүүдө орто жалпы же орто кесиптик билим берүү базасында **550300 Филологиялык билим берүү** багытындагы магистрлерди даярдоо үчүн ЖКББ НББПны өздөштүрүүнүн ченемдик мөөнөтү 6 жылдан кем эмес, жогорку кесиптик билимдин негизинде "бакалавр" квалификациясын ыйгаруу менен, 2 жылдан кем эмес.

Сырткы (кечки) жана сырттан окуу формаларында, ошондой эле "бакалавр" квалификациясын ыйгаруу менен тастыкталган, жогорку кесиптик билимдин базасында магистрлерди даярдоо үчүн ЖКББ НББПны өздөштүрүүнүн шарттары. Окутуунун ар кандай формалары менен дистанттык билим берүү технологияларын колдонуу айкалышкан учурда, университет күндүзгү билим берүүнү өздөштүрүү үчүн ченемдик мөөнөткө салыштырмалуу алты айга көбөйтөт.

"Адис" квалификациясын ыйгаруу менен толук жогорку кесиптик билимдин базасында магистрлерди даярдоо үчүн ЖКББ НББПны өздөштүрүүнүн мөөнөттөрү бир жылдан кем эмес.

Бакалаврлар жана адистиктер боюнча байланышпаган багыттар боюнча жогорку кесиптик билими бар талапкерлер үчүн, ЖКББ НББПнин магистрлерди даярдоо боюнча кесиптик билимин жана компетенттүүлүгүн түзүүчү нивелирлөө курстарынын өнүгүшүнө байланыштуу билим берүү программасын өздөштүрүү мөөнөтү көбөйөт.

Жеке окуу планы боюнча окуганда, билим берүү формасына карабастан, окуу мөөнөтүн университет өз алдынча белгилейт.

Ден-соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү адамдардын жекече окуу планы боюнча окууда, окуу мезгилин тиешелүү билим берүү формасы үчүн белгиленген мезгилге салыштырмалуу узартууга укуктуу.

Бакалаврларды жана магистрлерди даярдоодогу ЖКББ НББПны өздөштүрүүнүн башка ченемдик мөөнөттөрүн Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети белгилейт.

3.3. Күндүзгү билим берүү тармагында орто жалпы же орто кесиптик билимдин базасында магистрлерди даярдоону өздөштүрүүнүн жалпы эмгек сыйымдуулугу "бакалавр" квалификациясын ыйгаруу менен тастыкталган 360 кесиптик кредиттин жана жогорку кесиптик билимдин базасында, кеминде 120 кредитти түзөт.

Окуу жылы үчүн күндүзгү билим берүүдө ЖКББ НББПны эмгек сыйымдуулугу кеминде 60 кредитти түзөт.

Бир академиялык семестрдин татаалдыгы кеминде 30 кредитке барабар (окуу процессинин эки семестрдик түзүмү менен).

Бир насыя 30 сааттык студенттик жумушка барабар (анын ичинде аудиториялык жумуш, өз алдынча иш жана аттестациялоонун бардык түрлөрү).

Сырттан окуу (кечки) жана сырттан окуу формаларында, ошондой эле окуу жылы үчүн ар кандай окуу формалары айкалышкан учурда ЖКББ эмгек сыйымдуулугу кеминде 48 кредитти түзөт. Окуунун акыркы жылынын татаалдыгы ЖКББтун жалпы татаалдыгын камсыз кылуу зарылчылыгын эске алуу менен аныкталат.

3.4. 550300 Филологиялык билим берүү багыты боюнча магистрлерин даярдоо үчүн ЖКББ НББПнын милдеттери, инсанды окутуу жана тарбиялоо жаатында технологиялык билим берүү.

3.4.1. Билим берүү жаатында, ЖКББ НББПнын максаты: тандалган иш чөйрөсүндө ийгиликтүү иштөөгө, универсалдуу жана предметтик мүнөздөгү компетенттүүлүккө ээ болууга мүмкүнчүлүк берген терең кесиптик (магистр деңгээлинде) билим берүү. анын социалдык мобилдүүлүгү жана эмгек рыногундагы туруктуулугу.

3.4.2. Жеке адамды тарбиялоо жаатында ЖКББ НББПнын максаты студенттердин социалдык жана жеке сапаттарын өркүндөтүү: жоопкерчилик, милдет, жарандык, баарлашуу, толеранттуулук, туруктуу өнүгүү үчүн жалпы маданиятты өркүндөтүү.

3.5. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн чөйрөсү

550500 Филологиялык билим берүү багытындагы бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн чөйрөсү төмөнкүлөрдү камтыйт: мугалимдерге билим берүү, социалдык-маданий, илимий жана башкаруу чөйрөлөрү.

3.6 Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн объектилери

550300 Филологиялык билим берүү багытындагы бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин объектилери: окуу процесси, билим берүү чөйрөсү, илимий-педагогикалык ишмердүүлүк, билим берүүдөгү менеджмент.

3.7. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн түрлөрү:

- педагогикалык;
- илимий-изилдөө;
- башкаруу;
- долбоордук

Бүтүрүүчү негизинен даярданып жаткан кесиптик иш-аракеттердин конкреттүү түрлөрү, тиешелүү кесиптик стандарттын негизинде (эгер бар болсо) же кызыкдар болгон жумуш берүүчүлөр менен бирдикте университет тарабынан иштелип чыккан анын билим берүү программасынын мазмунун аныкташы керек.

3.8. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик иш аракетинин милдеттери

Педагогикалык ишмердүүлүк жаатында:

- жалпы билим берүү мекемелеринин окуучуларынын мүмкүнчүлүктөрүн, муктаждыктарын, жетишкендиктерин изилдөө жана алынган натыйжаларга, аларды окутуу, тарбиялоо жана өнүктүрүү үчүн жеке маршруттардын негизинде долбоорлоо;
- кесиптештер, ата-энелер менен өз ара аракеттенүүнү уюштуруу, социалдык өнөктөштөр менен, анын ичинде чет өлкөлүк өнөктөштөр менен өз ара аракеттенүү, жаңы социалдык өнөктөрдү издөө;
- билим берүү чөйрөсүнүн болгон мүмкүнчүлүктөрүн пайдалануу жана билим берүүнүн сапатын камсыз кылуу үчүн маалыматтарды камтыган жаңы шарттарды иштеп чыгуу;
- кесиптик өзүн-өзү тарбиялоону жана инсандык өсүүнү жүзөгө ашыруу, андан аркы билим берүү маршрутун жана кесиптик карьераны иштеп чыгуу;

илимий-изилдөө иши жаатында:

- билим берүү жаатындагы илимий изилдөөлөрдүн натыйжаларын талдоо, тутумдаштыруу жана жалпылоо, изилдөө ишинин конкреттүү маселелерин чечүүдө изилдөө методдорунун жыйындысын колдонуу;
- заманбап илимий ыкмаларды колдонуу менен билим берүү чөйрөсүндө илимий изилдөөлөрдү иштеп чыгуу жана уюштуруу;
- маалыматтык жана инновациялык технологияларды колдонуу менен билим берүү чөйрөсүндөгү илимий изилдөөлөрдүн натыйжаларын баалоо;
- кесиптик жана жеке өзүн-өзү тарбиялоону ишке ашыруу, андан аркы билим берүү маршрутун жана кесиптик карьерасын иштеп чыгуу, эксперименталдык иштерге катышуу.

Башкаруу ишмердүүлүгү жаатында:

- башкарылуучу тутумдун абалын жана потенциалын жана анын макро- жана микро чөйрөсүн изилдөө стратегиялык жана ыкчам изилдөө талдоо методдорунун комплексин колдонуу менен изилдөө;
- башкарылуучу тутумду өнүктүрүүнүн жалпы жана конкреттүү мыйзам ченемдүүлүктөрүнө жооп берген инновациялык менеджмент технологияларын колдонуу менен башкаруу процессин иштеп чыгуу, уюштуруу жана баалоо;
- башкарылуучу тутумдун айлана-чөйрөсүнүн болгон мүмкүнчүлүктөрүн пайдалануу жана башкаруунун сапатын камсыз кылуу үчүн аны байытуунун жана өнүктүрүүнүн жолдорун иштеп чыгуу.

долбоордук иш чөйрөсүндө:

- билим берүү процессинин сапатын камсыз кылган билим берүү чөйрөсүн долбоорлоо;
- билим берүү программаларын жана жеке билим берүү маршруттарын иштеп чыгуу;
- студенттер үчүн жаңы сабактардын жана факультативдик курстардын мазмунун, ошондой эле контролдоонун формаларын жана методдорун жана контролдук-өлчөөчү материалдардын ар кандай түрлөрүн, анын ичинде маалыматтык технологияларга негиздөө.

4. НББПны ишке ашыруунун шарттарына карата жалпы талаптар

4.1. ЖОЖдун НББПны ишке ашыруудагы укуктарына жана милдеттерине карата жалпы талаптар

4.1.1. Университеттер **НББПны** өз алдынча окутуу багытында иштеп чыгышат. НББПны Кыргыз Республикасынын адистерин даярдоо багытында тиешелүү ГОСТун негизинде иштелип чыккан жана университеттин окумуштуулар кеңеши тарабынан бекитилген.

Жогорку окуу жайлары илимдин, маданияттын, экономиканын, технологиянын, технологиянын жана социалдык чөйрөнүн өнүгүшүн эске алуу менен, билим берүү программасын 5 жылда бир жолудан кем эмес убакытта жаңыртып турууга милдеттүү, бул билим берүүнүн сапатын камсыз кылуу боюнча сунуштарды сактайт:

- бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын камсыз кылуу боюнча стратегияларды иштеп чыгууда;
- билим берүү программаларын мезгил-мезгили менен рецензиялоонун мониторингинде;
- так макулдашылган критерийлердин негизинде студенттердин билимдеринин жана билгичтиктеринин, бүтүрүүчүлөрдүн компетенцияларынын деңгээлин баалоонун объективдүү процедураларын иштеп чыгууда;
- окутуучулук курамдын сапатын жана компетенттүүлүгүн камсыз кылууда;
- бардык ишке ашырылуучу билим берүү программаларын жетиштүү ресурстар менен камсыз кылууда, аларды колдонуунун натыйжалуулугун көзөмөлдөөдө, мунун

ичинде окуп жаткандарды сурап билүү жолу менен;

- өзүнүн ишин (стратегиясын) баалоо жана башка билим берүү мекемелери менен катар коюп салыштыруу үчүн макулдашылган критерийлер боюнча өзүн-өзү изилдөөнү үзгүлтүксүз жүргүзүүдө;

- коомчулукту өзүнүн изилдөөлөрүнүн жыйынтыктары, мерчемдери, жаңылоолору тууралуу маалымдоодо.

4.1.2. Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо алардын учурдагы, орто жана акыркы мамлекеттик аттестациясын камтышы керек. Баалоо базалары университет тарабынан иштелип чыгат жана бекитилет.

Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү аттестациялоого, акыркы квалификациялык иштердин мазмунуна, көлөмүнө жана түзүмүнө талаптарды ЖОЖдордун бүтүрүүчүлөрүнүн акыркы мамлекеттик аттестациясы жөнүндө Жобону эске алуу менен ЖОЖ аныктайт.

4.1.3. НББПны иштеп чыгууда ЖОЖду бүтүрүүчүлөрдүн социалдык-инсандык компетенцияларын (мисалы, социалдык өз ара аракеттенүү компетенцияларын, өзүн-өзү уюштурууну жана системалык-ишмердик мүнөздөгү өз алдынча башкарууну) түзүү мүмкүнчүлүктөрү аныкталуусу керек. ЖОЖдун социалдык-маданий чөйрөсүн түзүп калыптандырууга, инсандын ар тараптуу өнүгүүсү үчүн зарыл шарттарды түзүүгө милдеттүү.

ЖОЖ окуу жараянынын социалдык-тарбиялык компонентин студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүнү, студенттердин коомдук уюмдардын ишине катышуусун, спорттук жана чыгармачылык клубдарды, студенттик илимий коомдорду кошуп, өнүктүрүүгө көмөктөш болууга милдеттүү.

4.1.4. ЖОЖ НББПсы студенттин тандоосу боюнча окуу сабагын ар бир ОСнын вариативдүү бөлүгүнүн үчтөн биринен кем эмес көлөмүн түзүүсү керек. Студенттин каалоосу боюнча окуу сабактарын түзүүнүн тартибин ЖОЖдун окумуштуулар кеңеши аныктайт.

4.1.5. ЖОЖ студенттердин өзүнүн окуу программасын түзүүгө катышуусунун кынтыксыз мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга милдеттүү.

4.1.6. ЖОЖ НББПны түзүүдө студенттерди, алардын укуктары жана милдеттери менен тааныштырууга, студенттер тандап алган окуу сабактары алар үчүн милдеттүү болуп эсептелинерин, ал эми алардын суммалык эмгек сыйымдуулугу окуу жараянында каралгандан кем болбошу керек экендигин түшүндүрүүгө милдеттүү.

4.2. НББПны ишке ашыруудагы студенттин укуктарына жана милдеттерине карата жалпы талаптар

4.2.1. Студенттер, студенттин тандоосу боюнча окуу сабактарын өздөштүрүүгө бөлүнгөн окуу убактысынын көлөмүнүн чектеринде НББПда алдын ала каралган айкын окуу сабактарын тандап алууга укуктуу.

4.2.2. Студент өзүнүн жекече билим алуу жол картасын түзүүдө, окуу сабактарын тандоо боюнча жана алардын келечектеги даярдоо профилине (адистештирүүнүн) тийгизе турган таасири тууралуу ЖОЖдон түшүндүрмө маалымат алуу укугуна ээ.

4.2.3. НББПны өздөштүрүүдө натыйжалуулукка жетишүү максатында СИЖМКны өнүктүрүү бөлүгүндө студенттер студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүү, коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун иштерине катыша алышат.

4.2.4. Студенттер ЖОЖдун НББПсында каралган бардык тапшырмаларды белгиленген мөөнөттөрдө аткарууга милдеттүү.

4.3. Студенттин окуу жүгүнүн максималдуу көлөмү анын аудиториялык жана аудиториядан тышкаркы (өз алдынча) окуу ишинин бардык түрлөрүн камтуу менен, жумасына 45 саат болуп белгиленет.

Күндүзгү окуу формасындагы бир аптадагы аудиториялык сабактардын көлөмүн, ЖКББнын деңгээлин жана даярдоонун багытынын өзгөчөлүгүн эске алуу менен, ар бир

окуу сабагын окутууга бөлүнгөн жалпы көлөмдүн 50% дык чегинде, мамлекеттик билим берүү стандарты аныктайт.

4.4. Күндүзгү-сырттан (кечки) окуу формасында аудиториялык сабактардын көлөмү жумасына 16 сааттан аз болбошу керек.

4.5. Сырттан окуу формасында окутуучу менен сабак окуу мүмкүнчүлүгү студентке жылына 160 сааттан аз эмес көлөмдө камсыз кылынуусу керек.

4.6. Окуу жылындагы каникулдук убакыттын жалпы көлөмү 7 жумадан кем эмес , мунун ичинде кыш мезгилинде 2 жумадан кем эмес убакытты түзүүсү керек.

5. МАГИСТРАНТТАРДЫ ДАЯРДООНУН НББПсынын ТАЛАПТАРЫ

5.1. Магистранттарды даярдоонун НББПсын өздөштүрүүнүн натыйжаларына карата талаптар.

Даярдоонун **55000 Филологиялык билим берүү** боюнча бүтүрүүчү негизги билим берүү программасынын максаттарына жана ушул ЖКББ МББСнын 3.4. жана 3.8-пункттарында көрсөтүлгөн кесиптик иштин тапшырмаларына ылайык төмөндөгү компетенцияларга ээ болушу керек:

а) универсалдык:

- жалпы илимий (ЖИК):

– курчап турган дүйнө жөнүндө илимий билимдерди сын көз менен баалай алат жана колдоно алат, өзүн турмуштун, маданияттын баалуулуктарына багыттайт жана жигердүү жарандык позицияны карманат, адамдарды урматтайт жана толеранттуулукту көрсөтөт (**ЖИК-1**);

- аспаптык (АК):

– эмгек жана окутуу чөйрөсүндө мамлекеттик, расмий жана чет тилдердин биринде ишкердик байланышты жүргүзө алат(**АК-1**);

– эмгек жана окутуу чөйрөсүндөгү татаал маселелерди чечүү үчүн маалыматтык технологияларды колдонуу менен жаңы билимдерди өздөштүрө жана колдоно алат (**АК-2**);

- социалдык-инсандык жана жалпы маданий (СИЖМК):

– жеке адамдардын же топтордун кесиптик иш-аракеттеринде максаттарга жетүүнү камсыздай алат (**СИЖМК-1**);

б) кесиптик компетенциялар (КК):

педагогикалык ишмердүүлүк жаатында:

- билим берүү чөйрөсүнүн мүмкүнчүлүктөрүн изилдөөгө даяр жана билим берүүнүн сапатын камсыз кылуу үчүн маалыматтарды камтыган жаңы шарттарды иштеп чыгууда идеяларды, жаңылыктарды сунуш кылат (**КК-1**)

- ар кандай билим берүү мекемелеринде билим берүү процессин уюштуруунун жана жүзөгө ашыруунун заманбап ыкмаларын жана технологияларын колдоно алат (**КК-2**)

- жогорку адистештирилген дисциплиналар мектебинде окутууга даяр (**КК-3**),

- билим берүү жана татаал практиканы айкалыштыра алат, билим берүү мекемелериндеги (орто жана жогорку окуу жайларындагы) студенттердин инсандык курагын жана маданий өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен методдорун жана ыкмаларын адаптациялайт жана аларды окутуу, тарбиялоо жана өнүктүрүү үчүн жеке каттамдарды түзө алат (**КК-4**),

- кесиптик жана жеке өзүн-өзү тарбиялоону жүзөгө ашыра алат, андан аркы билим берүү маршрутун жана кесиптик карьерасын иштеп чыгат (**КК-5**);

- муундарга, маданиятка карабастан, ар кандай топтор (өз кесиптештери, ата-энелери, өнөктөштөрү жана башкалар) менен өз ара аракеттенүүгө даяр жана коюлган милдеттерди чечүү үчүн маалыматтык-коммуникациялык технологияларды жана маалымат каражаттарын колдонушат (**КК-6**);

илимий-изилдөө иши жаатында:

- илимий-изилдөө методдорун, анын ичинде маалыматтык жана инновациялык технологияларды колдонуу менен студенттердин илимий-изилдөө иштерин жетектей алат **(КК-7)**;
- илимий изилдөөлөрдүн натыйжаларын талдоого, тутумдаштырууга жана жалпылоого, заманбап билим берүү тутумун өнүктүрүүнүн актуалдуу көйгөйлөрүн белгилөөгө жөндөмдүү **(КК-8)**;
- изилдөө маселелерин оригиналдуу чечүү үчүн жеке чыгармачылык жөндөмдөрүн колдонууга даяр **(КК-9)**;
- заманбап илимий ыкмаларды колдонуу менен өз алдынча илимий изилдөөлөрдү жүргүзүүгө даяр **(КК-10)**;
- илимий-изилдөө жана кесиптик ишмердүүлүк тажрыйбасын талдоонун натыйжаларын окуу-методикалык сунуштарга жана материалдарга интеграциялоого жөндөмдүү **(КК-11)**;
- илимий коомду илимий макала, доклад, мультимедия презентация түрүндөгү илимий жетишкендиктер менен кесиптик коомчулуктун кабыл алынган стандарттарына жана форматтарына ылайык камсыздай алат **(КК-12)**

башкаруу ишмердүүлүгү жаатында:

- абалды изилдөөгө жана мекеменин билим берүү чөйрөсүнө экспертиза жүргүзүүгө, мекемени өнүктүрүү үчүн административдик ресурстарды аныктоого даяр **(КК-13)**;
- башкаруу процессинин ишке ашырылышын иликтөөгө жана баалоого даяр **(КК-14)**;
- башкарылуучу тутумду өнүктүрүүнүн жалпы жана конкреттүү мыйзам ченемдүүлүктөрүнө жооп берген инновациялык менеджмент технологияларын колдонууга даяр **(КК-15)**;
- билим берүү чөйрөсүндөгү адистердин кесип аралык байланыштарын уюштурууга жана билим берүү мекемелериндеги башкаруу маселелерин чечүүдө потенциалдуу өнөктөштөрүнүн чөйрөсүн аныктоого жөндөмдүү **(КК-16)**

долбоордук иш чөйрөсүндө:

- колдонмо же илимий долбоорлорду өз алдынча изилдөө, пландаштыруу, ишке ашыруу жана адаптациялоого жөндөмдүү **(КК-17)**;
- билим сапатын контролдоонун формаларын жана методдорун, ошондой эле контролдук-өлчөөчү материалдардын ар кандай түрлөрүн, анын ичинде маалыматтык технологиялардын негизинде иштей алат **(КК-18)**;
- жаңы билим берүү мазмунун, технологияларын жана окутуунун конкреттүү методдорун иштеп чыгууга даяр **(КК-19)**.

Профиль 5 наамдан ашпаган өлчөмдө кошумча кесиптик компетенттүүлүк менен аныкталат жана ЖОЖ тарабынан өз алдынча аныкталат. Профилдердин тизмеси ОУБ тарабынан бекитилген.

Компетенттүүлүк тизмелери улуттук квалификациялык алкактын, тармактык / сектордук квалификациялык алкактын жана кесиптик стандарттардын (эгер бар болсо) негизинде аныкталат.

5.2. 550300 Филологиялык билим берүү багытынын магистранттарды даярдоонун НББПнын түзүмүнө талаптар

Магистранттарды даярдоонун НББПнын түзүмү боюнча төмөнкү блокторду камтыйт: (таблица)

550300 Филологиялык билим берүү багыты
Магистранттарды даярдоонун НББПнын структурасы

Таблица -1

Магистранттарды даярдоонун ЖКББ НББПнын структурасы	Магистранттарды окутуунун НББПнын көлөмү жана анын кредиттик блоктору
--	--

	Сабактар (модулар)	60-90
Блок 1	I. Жалпы илимий цикл	20-30 саны ОУБ тарабынан аныкталат
	II. Кесиптик цикл	40-60 саны ОУБ тарабынан аныкталат
Блок 2	Практика	20-40
Блок 2	Жыйынтыктоочу Мамлекеттик аттестация	10-20
Магистранттарды даярдоо үчүн ЖКББ НББПнын көлөмү		120

ЖОЖ магистранттарды даярдоо үчүн ЖКББ НББПнын талаптарына ылайык иштеп чыгат жана улуттук квалификациялык алкакка ылайык, окуу натыйжаларына жетишүү үчүн жооп берет.

Магистранттарды даярдоо үчүн НББПнын ар бир блогуна тиешелүү болгон дисциплиналардын (модулардын) жыйындысы жана алардын эмгек сыйымдуулугу, аны иштеп чыгуу натыйжаларына коюлган талаптарды эске алуу менен университет тарабынан блок үчүн белгиленген көлөмдө өз алдынча аныкталат.

5.2.1. 2-блок "Практика" окуу практикасын (башкаруу) жана педагогикалык (илимий-педагогикалык, илимий-изилдөө практикасы) практиканы камтыйт.

ЖОЖ практиканын бир же бир нече түрүн тандап алууга укуктуу, ошондой эле белгиленген кредиттердин чегинде кошумча практиканын түрүн орното алат.

5.2.2. 3-блок "Мамлекеттик жыйынтыктоо аттестациясы" мамлекеттик экзамендерди тапшырууга жана тапшырууга даярдыкты, акыркы квалификациялык ишти коргоону камтыйт (эгерде ЖОЖ жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияга квалификациялык ишти киргизсе).

5.2.3. Магистранттарды даярдоо боюнча НББПнын алкагында милдеттүү жана тандалма бөлүктөрү бөлүнүп берилет.

Магистрлерди даярдоонун НББПсынын милдеттүү бөлүгүнө квалификациялардын улуттук чегинин деңгээлдерин эске алуу менен жалпы илимий, универсалдык, коомдук-личносттук, жалпы маданий жана кесиптик компетенциялардын калыптанышын камсыздай турган дисциплиналар жана практикалар тиешелүү.

Мамлекеттик аттестациянын көлөмүн эске албаганда, милдеттүү бөлүктүн көлөмү бакалаврларды даярдоонун НББПсынын жалпы көлөмүнүн 50дөн көп эмес %ын түзүүгө тийиш.

Магистрлерди даярдоонун НББПсынын элективдик бөлүгүндө студенттер тиешелүү багыт боюнча дисциплиналарды тандай алышат, ошондой эле бакалаврларды даярдоонун НББПсынын башка багыттарынын дисциплиналарынан дагы тандоого болот.

5.2.4. Магистрлерди даярдоонун НББПсы боюнча ЖОЖ сак-саламаттыгы жагынан мүмкүнчүлүгү чектелген адамдарга (өздөрүнүн арызы боюнча) алардын психофизикалык өнүгүүсүнүн, жеке мүмкүнчүлүктөрүнүн өзгөчөлүктөрүн эске алып окуганга, жана, зарылдыгына жараша, НББПдан тышкары, сак-саламаттыгы боюнча окууга каршы жактарын караштырып, ал адамдардын өнүгүүсүнүн жана коомдук адаптациясынын бузулушун коррекциялоону камсыздаганга мүмкүнчүлүк бериши керек.

5.3. Магистранттарды даярдоо үчүн НББПны ишке ашыруу шарттарына талаптар

5.3.1. Окуу процессин кадрлар менен камсыз кылуу

Жалпы билим берүү программасында билим берүү процессин камсыз кылган мугалимдердин жалпы санындагы илимий даражага жана (же) илимий наамга ээ болгон мугалимдердин үлүшү кеминде 60% түзүшү керек.

Магистрдик программанын илимий мазмунун жана билим берүү бөлүгүн жалпы башкарууну профессор же илимдин доктору жүзөгө ашырышы керек. Эки магистрдик программаны бир жетекчи көзөмөлдөй албайт. ЖОЖдун окумуштуулар кеңешинин чечими менен магистрдик программаларды башкарууну доцент академиялык наамы бар илимдин кандидаттары жүргүзө алышат.

Студенттик студенттердин илимий ишине түздөн-түз жетекчилик илимий даражага жана (же) илимий наамга ээ болгон же ушул багыттагы жетекчи иш тажрыйбасына ээ болгон илимий жетекчилер тарабынан жүзөгө ашырылат. Бир илимий жетекчи 5тен ашпаган студенттерди көзөмөлдөй алат (ЖОЖдун Окумуштуулар кеңеши аныктайт).

5.3.2. Окуу процессин окуу-усулдук жана маалыматтык жактан камсыз кылуу

Магистрлерди даярдоонун базалык билим берүү программаларын ишке ашыруу ар бир студенттин базалык билим берүү программасынын дисциплиналарынын (модулдарынын) толук тизмесине ылайык түзүлгөн маалымат базаларына жана китепкана фонддоруна жеткиликтүүлүгү менен камсыз кылынышы керек.

Студенттерге ата мекендик жана чет өлкөлүк университеттер, ишканалар жана уюмдар менен тез арада маалымат алмашуу мүмкүнчүлүгү берилиши керек.

ЖОЖдун билим берүү программасы лабораториялык семинарларды жана практикалык көнүгүүлөрдү камтышы керек. Китепкананын коллекцияларынын топтомуна мүмкүнчүлүк берилиши керек.

Магистрлердин илимий эмгектеринин жарыяланган тизмеси жогорку окуу жайынын ОУБсы тарабынан аныкталат.

5.3.3. Окуу процессин материалдык-техникалык жактан камсыздоо

Магистратурада окуу үчүн НББПны ишке ашырган жогорку окуу жайынын ЖОЖдун окуу программасында каралган жана студенттердин лабораториялык, дисциплиналык жана дисциплиналар аралык бардык түрлөрүн, практикалык жана илимий-изилдөө иштерин жүргүзүүнү камсыз кылган материалдык-техникалык базасы болушу керек. Учурдагы санитардык жана өрт коопсуздугунун эрежелери жана эрежелери, же магистрлердин натыйжалуу илимий жана практикалык даярдыгын камсыз кылуу үчүн негиз болуп саналган изилдөө институттары, ишканалар менен туруктуу байланыш.

5.3.4. Бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатына баа берүү

Мамлекеттик кесиптик жогорку билим берүү мекемесинин талаптарына ылайык, студенттерди жеке жетишкендиктерине шайкештигин аттестациялоо үчүн **550300 Филологиялык билим берүү** багыты боюнча жалпы билим берүү программасынын этап-этабы талаптарына, баалоо каражаттарынын каражаттары прогресстин мониторингин жана аралык аттестацияны жүргүзүү үчүн колдонулат. Бул каражаттарга төмөнкүлөр кирет: практикалык көнүгүүлөр, лабораториялык жана контролдук иштер, коллоквиа, тесттер жана экзамендер үчүн контролдук суроолор жана стандарттык тапшырмалар; тесттер жана компьютердик тесирлөө программалары; болжолдуу өз алдынча иштин темалары, рефераттар ж.б., ошондой эле башка формалар.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация квалификациялык ишти (магистрдик ишти) коргоону жана мамлекеттик (комплексүү) экзаменди (окутуунун профилине ылайык) камтыйт.

Бүтүрүүчү мамлекеттик экзамендин формасы жана мазмуну сунуштамалардына ылайык Окуу-усулдук бирикмеси менен аныкталат.

Бул **550300 Филологиялык билим берүү** багыты жогорку кесиптик билим берүүнүн Мамлекеттик билим берүү стандарт – И.Арабаев атындагы КМУнин жогорку окуу жайынын базасында, педагогикалык билим берүү тармагындагы Окуу-усулдук бирикмеси тарабынан иштелип чыккан.

Түзүүчүлөр:

Педагогикалык билим берүү боюнча ОМБнын төрагасы

физ-мат. илимдеринин кандидаты, доцент _____ **Ж.Т. БЕКСУЛТАНОВ**

Педагогикалык билим берүү боюнча ОМБнын
жооптуу катчысы тарых ил. кандидаты, доцент _____ **Р. А. ЗАЙНИЕВ**

Филологиялык билим берүү секциясынын башчысы
филология илимд. доктору, профессор _____ **А.А.ЭГЕМБЕРДИЕВА**

Мамлекеттик тил жана маданият институтунун
директору, филол. ил. кандидаты, профессор _____ **А.О. ДЮШЕМБИЕВА**

Орус тили жана адабияты кафедрасынын башчысы
филология илимд. доктору, профессор _____ **Г.У.СООРОНКУЛОВ**

Англис тилинин теориясы, технологиясы жана
практикасы кафедрасынын профессору,
филология илимдеринин доктору _____ **Ш.К.КАДЫРОВА**

Кыргыз адабияты жана аны окутуунун технологиялары
кафедрасынын улуу окутуучусу, магистр _____ **Ф.А.МЫРЗАЕВА**